

**B.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-II Supplementary
Examination: March/April-2023
Economics (Optional) Paper-II
ECOO2: Indian Economy -II (New Pattern 2022)**

**Day and Date: Saturday, 08/07/2023
Time: 12.30 PM To 2.30 PM**

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 Rapid Industrialization is required for solve -----problem in India.
A) Capital B) Unemployment C) Investment D) Productivity
- 2 Securities and Exchange Board of India has been established for effective control of -----market
A) loan B) Bonds C) Investment D) Capital
- 3 ----- mission has been started on 25th September, 2014 by the Government of India for the 'Central Place of Production' to India.
A) Make in India B) Start up India C) Stand up India D) All of above
- 4 Industrial Policy 1956 reserved ----- industries.
A) Public B) Private C) Combined D) Partnership
- 5 Which act governs the foreign exchange management in India?
A) foreign exchange management Act 1999 B) foreign exchange management Act 1995 C) foreign exchange management Act 1973 D) foreign exchange management Act 2003
- 6 ----- is the most popular insurance company in India.
A) Life Insurance Corporation B) Tata AIG C) Bajaj D) None of these
- 7 ----- involves in service sector.
A) Agriculture B) Mining C) Banking D) Construction
- 8 -----facility is important for production of goods and services.
A) Educational B) Transport C) Mobile D) Posts
- 9 The share of industrial sector in GDP in 2021-22 is -----%
A) 28.2 B) 20.19 C) 53.89 D) 32.3
- 10 MUDRA Bank was set up to meet the credit needs of the-----
A) Farmers B) Small scale Industries C) large Scale Industries D) Exporters
- 11 Globalization means-----
A) Taking the product anywhere in the world B) To be a market place for the whole world C) Foreign territory being an important area D) All of above
- 12 ----- parts of Structural Adjustment Programme in the process of liberalization.
A) Fiscal Reforms B) Privatizations C) Financial Reforms D) All of above

- 13 Liberalization is introduced in ----- policy in India after 1991.
A) Economic B) Social C) External D) None of these
- 14 -----means to expand the economic activities out of the political borders of country.
A) Liberalization B) Globalization C) Privatization D) None of these
- 15 Which of the following rights is related with trade off intellectual property right?
A) Copy Right B) Trade Mark C) Trade Group D) None of these

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Start up India
- 2 Importance of Transport
- 3 Industrial Credit and Investment Corporation of India
- 4 Objective of NITI Aayog

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 State the demerits of multinational corporation.
- 2 State the Importance of Insurance.
- 3 Discuss the positive impact of liberalization on Indian economy.
- 4 Describe the Negative impacts of liberalization on Indian economy.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Discuss the role of Multinational corporation.
- 2 What is mean by Tourism Industry ? Describe the Importance of Tourism Industry of India.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 भारतात ----- समस्या सोडविण्यासाठी जलद औद्योगिकीकरणाची आवश्यकता आहे.
अ) भांडवलाची ब) बेरोजगाराची क) गुंतवणुकीची ड) उत्पादकतेची
- 2 ----- बाजाराचे परिणामकारक नियंत्रण करण्यासाठी भारतीय रोखे व विनिमय मंडळाची स्थापना करण्यात आली.
अ) कर्ज ब) रोखे क) गुंतवणूक ड) भांडवल
- 3 २५ सप्टेंबर २०१४ मध्ये भारत सरकारने भारताला 'उत्पादनाचे केंद्रस्थान' बनविण्याच्या उद्देशाने ----- अभियान सुरु केले होते.
अ) मेक इन इंडिया ब) स्टार्ट अप इंडिया क) स्टँड अप इंडिया ड) वरील सर्व
- 4 1956 च्या औद्योगिक धोरणामध्ये ----- उद्योग आरक्षित करण्यात आले.
अ) सार्वजनिक ब) खाजगी क) संयुक्त ड) भागीदारी
- 5 कोणता कायदा भारतातील परकीय चलन व्यवस्थापनावर नियंत्रण ठेवतो?
अ) परकीय चलन व्यवस्थापन कायदा १९९९ ब) परकीय चलन व्यवस्थापन कायदा १९९५ क) परकीय चलन व्यवस्थापन कायदा १९७३ ड) परकीय चलन व्यवस्थापन कायदा २००३

- 6 ----- ही भारतातील सर्वात लोकप्रिय विमा कंपनी आहे.
अ) आयुर्विमा महामंडळ ब) टाटा एआयजी क) बजाज ड) या पैकी नाही
- 7 ----- चा सेवाक्षेत्रात समावेश होतो.
अ) शेती ब) खाणकाम क) बँकिंग ड) बांधकाम
- 8 वस्तू आणि सेवांच्या उत्पादनासाठी -----सुविधा महत्वाची आहे.
अ) शिक्षण ब) दळणवळण क) मोबाईल ड) पोस्ट
- 9 सन २०२१-२२ मध्ये स्थूल देशांतर्गत उत्पादनात औद्योगिक क्षेत्राचा वाटा -----% आहे.
अ) २८.२ ब) २०.१९ क) ५३.८९ ड) ३२.३
- 10 मुद्रा बँक ----- च्या पत गरजा पूर्ण करण्यासाठी स्थापन करण्यात आली
अ) शेतकरी ब) लघु उद्योग क) मोठे उद्योग ड) निर्यातदार
- 11 जागतिकीकरण म्हणजे -----
अ) जगात कोठेही उत्पादन घेणे ब) संपूर्ण जगच बाजार पेठ असणे क) परकीय क्षेत्र महत्वाचे क्षेत्र असणे ड) वरील पैकी सर्व
- 12 उदारीकरणाच्या प्रक्रियेत संरचनात्मक समायोजन कार्यक्रमाचे ----- भाग आहेत.
अ) राजकोषीय सुधारणा ब) खाजगीकरण क) वित्तीय सुधारणा ड) वरील सर्व
- 13 सन १९९१ नंतर भारतात ----- धोरणात उदारीकरण आणले.
अ) आर्थिक ब) सामाजिक क) परकीय ड) यापैकी नाही.
- 14 ----- म्हणजे देशाच्या राजकीय सीमेबाहेर आर्थिक व्यवहाराचा विस्तार करणे होय.
अ) उदारीकरण ब) जागतिकीकरण क) खाजगीकरण ड) यापैकी नाही.
- 15 खालील पैकी व्यापाराशी संबंधित बौद्धिक संपदा हक्क किंवा पेटंट आहे.
अ) कॉपी राईट ब) ट्रेड मार्क क) व्यापारी गट ड) वरील पैकी नाही

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 स्टार्ट अप इंडिया
- 2 वाहतुकीचे महत्व
- 3 भारतीय आद्योगिक पत व गुंतवणूक महामंडळ
- 4 नीती आयोगाची उद्दिष्टे

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 बहुराष्ट्रीय महामंडळाचे दोष स्पष्ट करा.
- 2 विमा व्यवसायाचे महत्व सांगा.
- 3 भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील उदारीकरणाच्या सकारात्मक परिणामाची चर्चा करा.
- 4 भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील उदारीकरणाचे नकारात्मक परिणाम विशद करा.

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 बहुराष्ट्रीय महामंडळाच्या भूमिकेची चर्चा करा.
- 2 पर्यटन उद्योग म्हणजे काय ? भारतातील पर्यटन उद्योगाचे महत्व विशद करा .

Model Answer Paper

**B.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-II Supplementary Examination:
March/April-2023
Economics (Optional) Paper-II**

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 भारतात ----- समस्या सोडविण्यासाठी जलद औद्योगिकीकरणाची आवश्यकता आहे.
अ) भांडवलाची ब) बेरोजगाराची क) गुंतवणुकीची ड) उत्पादकतेची
- Option 2
- 2 ----- बाजाराचे परिणामकारक नियंत्रण करण्यासाठी भारतीय रोखे व विनिमय मंडळाची स्थापना करण्यात आली.
अ) कर्ज ब) रोखे क) गुंतवणूक ड) भांडवल
- Option 4
- 3 २५ सप्टेंबर २०१४ मध्ये भारत सरकारने भारताला 'उत्पादनाचे केंद्रस्थान' बनविण्याच्या उद्देशाने ----- अभियान सुरु केले होते.
अ) मेक इन इंडिया ब) स्टार्ट अप इंडिया क) स्टँड अप इंडिया ड) वरील सर्व
- Option 1
- 4 1956 च्या औद्योगिक धोरणामध्ये ----- उद्योग आरक्षित करण्यात आले.
अ) सार्वजनिक ब) खाजगी क) संयुक्त ड) भागीदारी
- Option 1
- 5 कोणता कायदा भारतातील परकीय चलन व्यवस्थापनावर नियंत्रण ठेवतो?
अ) परकीय चलन व्यवस्थापन कायदा १९९९ ब) परकीय चलन व्यवस्थापन कायदा १९९५ क) परकीय चलन व्यवस्थापन कायदा १९७३ ड) परकीय चलन व्यवस्थापन कायदा २००३
- Option 1
- 6 ----- ही भारतातील सर्वात लोकप्रिय विमा कंपनी आहे.
अ) आयुर्विमा महामंडळ ब) टाटा एआयजी क) बजाज ड) या पैकी नाही
- Option 1
- 7 ----- चा सेवाक्षेत्रात समावेश होतो.
अ) शेती ब) खाणकाम क) बँकिंग ड) बांधकाम
- Option 3
- 8 वस्तू आणि सेवांच्या उत्पादनासाठी ----- सुविधा महत्वाची आहे.
अ) शिक्षण ब) दळणवळण क) मोबाईल ड) पोस्ट
- Option 2
- 9 सन २०२१-२२ मध्ये स्थूल देशांतर्गत उत्पादनात औद्योगिक क्षेत्राचा वाटा ----- % आहे.
अ) २८.२ ब) २०.१९ क) ५३.८९ ड) ३२.३
- Option 1
- 10 मुद्रा बँक ----- च्या पत गरजा पूर्ण करण्यासाठी स्थापन करण्यात आली
अ) शेतकरी ब) लघु उद्योग क) मोठे उद्योग ड) निर्यातदार
- Option 2
- 11 जागतिकीकरण म्हणजे -----
अ) जगात कोठेही उत्पादन घेणे ब) संपूर्ण जगच बाजार पेठ असणे क) परकीय क्षेत्र महत्वाचे क्षेत्र असणे ड) वरील पैकी सर्व
- Option 4
- 12 उदारीकरणाच्या प्रक्रियेत संरचनात्मक समायोजन कार्यक्रमाचे ----- भाग आहेत.
अ) राजकोषीय सुधारणा ब) खाजगीकरण क) वित्तीय सुधारणा ड) वरील सर्व

Option 4

13 सन १९९१ नंतर भारतात ----- धोरणात उदारीकरण आणले.

अ) आर्थिक ब) सामाजिक क) परकीय ड) यापैकी नाही.

Option 1

14 ----- म्हणजे देशाच्या राजकीय सीमेबाहेर आर्थिक व्यवहाराचा विस्तार करणे होय.

अ) उदारीकरण ब) जागतिकीकरण क) खाजगीकरण ड) यापैकी नाही.

Option 2

15 खालील पैकी व्यापाराशी संबंधित बौद्धिक संपदा हक्क किंवा पेटंट आहे.

अ) कॉपी राईट ब) ट्रेड मार्क क) व्यापारी गट ड) वरील पैकी नाही

Option 1

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 स्टार्ट अप इंडिया

Ans:

2 वाहतुकीचे महत्व

Ans:

3 भारतीय आद्योगिक पत व गुंतवणूक महामंडळ

Ans:

4 नीती आयोगाची उद्दिष्टे

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 बहुराष्ट्रीय महामंडळाचे दोष स्पष्ट करा.

Ans:

2 विमा व्यवसायाचे महत्व सांगा.

Ans:

3 भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील उदारीकरणाच्या सकारात्मक परिणामाची चर्चा करा.

Ans:

4 भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील उदारीकरणाचे नकारात्मक परिणाम विशद करा.

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 बहुराष्ट्रीय महामंडळाच्या भूमिकेची चर्चा करा.

Ans:

2 पर्यटन उद्योग म्हणजे काय ? भारतातील पर्यटन उद्योगाचे महत्व विशद करा .

Ans:
